

Akkor gyászos éji szellő,
Parlókora fölött lehellő,
Ah, zokogd el ablakánál,
Hogy nyugalmas síri hant ár
Engem, életét ki érte

A halálai fülcsereje.
Szíjj! felője, csüdes ének,
Hirdetője szám' szének,
Melly miatt fut minden álom,
Melly lesz éitem vagy halálom!

LAKNER SÁNDOR.

SZÉPIRODALOM.

Olaszhoni és Schweini utazás. Irta Paget Jánosné, *Westfalnyi Polyzsna*. Kolozsvárt a királyi lyceum' boltjával 1842.

(Féje.)

Mellyik szoba legyen az, hol a kereszténység' főpapja fogadta el a lelkes utazót, nem igen képzelhetjük. Mert a Pápa, a pompás audientzia-terembe vezetetni szokott magas vendégeken kívül, mindenkit vagy kertjében, vagy könyvtárában szokott tudunkra elfogadni; a báróné' leírásából pedig (I. k. 129 lap) eziránt egy kis zavarba jövének. Hasonlag nem tudjuk, nem zavarta-e ő nagysága össze a nagypénteki pompás misét a misere-re ünnepélytvel, mert amaz reggel, ez pedig este levén napi renden, a báróné sem azt nem írja, hogy 14 órát egyfolytában ült volna Péter' templomában, sem pedig azt nem említi, hogy mise után hazamevő új erővel tért volna vissza. (I. k. 135. lap).

A báróné' parallelei rendszerint helyesek; nem úgy az I. k. 103-dik lapján álló, hol a circusbán adott Titus' ünnepeiről szólva ott több vért mond ontottnak lenni mint Robespierre' egész vévuralkodásában. A párhuzam itt nem állhat, mert Titus' ünnepei a pogány vallás által szentesített harbar leöldöklése voltak olyanoknak, kik ezért fizetve voltak, és még azonsól magokat hasonló fegyverrel védheték is. Emez pedig keresztények között politikai nézetek fölötti különbség miatt elkövetett istentelenség volt, mellynek azörnyűségét legtávulabbról is gyengíteni nem szabad. Aztán ki számlálta meg ama vértömök' áldozatát? A helyesb hasonlatok közé számítjuk az I. köt. 93-ik lapján állót.

Nem igen tudjuk továbbá megegyeztetni a (II. k. 200-ik lapján) mellalliance-ok és parvenue-k fölötti nivellirozó elveket az I. k. 76. laponi teljes palatinális vérenek arczára lövelésével?... Minden szükségtelen okvita helyett csak azt kérjük egész egyszerűséggel méltóságodtól: oda adná-e valami becsületes kolozsvári vargának szeretetreméltó kedves leányát, szeretve tisztelt elfeledhetlen Bánffy Lászlónk' egyetlenegy magzatát? The only daughter of his house and heart?

A becses munka egyébiránt tele van nemesek értelmes művészeti nézetekkel, ép kritikák- és eredeti eszmékkel, hanem kedres anekdoták, kis episodok és a legérdekesebb mulatságos leírásokkal is. Illyenek a parvenue-ducá' (Tortoni) tarka tánczünnepeinek szeszélyes leírása, a romai carneval-
lo, Nápoly' egyszerűen gyönyörű rajza, a firenzi társaság és remek kis-

dedóvok, sz. Bernhard stb. Sőt egy pár more patrio handabandázó magyar gasconnal is találkozott a lelkes író, kiknek érdekes kivonásait vizsgálja.

Az I. köt. 249. lapjából megtanulhatják szépeink, mi gonosz hiba nőben a fejesség.

Valamint az I. k. 76. 102. s a II. k. 32. 33. 46. s 63. lapjaiból egy kis szoknyás politikát is tanulhatnak nagyságtok... ha kedvök tartja, — mi egyébíránt néha igen mulatságos.

Láthatjuk továbbá az I. k. 186. lapján a dicső magyarok' roppant előszeretettel a szépművészetek, és honi művészeik iránt. Marko' gyönyörű festéseiről szólván ekkép fejezi ki magát nemzeti részvétlenségünk fölött a lelkes nő: „a moszka udvar, mely saját hasznát mindenben föl tudja lelteni, Markoval is megegyezett, hogy több évi műveit megveszi. Így hihetőleg a magyar hon e nagy művész' munkái nélkül marad.“

Még érdekesebbé tette volna — továbbá — a munkát, ha az előforduló nevek nemcsak első betűikkel jegyeztettek volna föl. Okát nem is látjuk, hogy Duca Torloni miért T.? Lűczow miért L.? Anderson miért A.? Reviczky miért R.? Susotto miért Sz.? stb.

Végezetre Stael' szülőinek sirjánál, melyet azoknak a lelkes író nő emelt vala, mond befejezésül a lelkes báróné: „szeretett atyámra gondoltam, s szemeim megtelvén könyekkel, szekerembe ülek és utamat Franciaország felé vevém.“ És mi érezzük a gyöngéd nőszívben fakadt, sirvirágok' illatát: de a mi emlékeink közé most már, annyi évek után, mások is vegyülnek, és azok egy halottat illetnek, kit emberiség, szabadság és haza egyiránt megsirratának; — egy halottat, kit a testvérhazák gyászolának; — egy halottat, kinek ön lelkes báróné! dicső nevét viselni szerencsés volt.

Mi már a könyv' stíljét illeti, az minden pongyolasága mellett is, mondhatni általában kedves, fesztelen és igazi magyaros. Sok szó jó elő, melyet ki kell vala küszöböznie a munkából, ilyenek p. o. surcz, flaskó, integritás, invalide, respublica, provisio, galerie, minutum, spongyia, hotel, effeminatio, civilisatio, materialismus, colossalis, arcus stb, melyek helyett ha író nő magyar szókat tesz is, azért stílje feszes nem lesz vala, sem annyit nem tett volna, mint a belvederi Apollónak jól kipödrött hajuszát csipni oda“ (Előszó). Némely nyelvhibák közt kirívó a tánczólo folyosó tánczfolyosó, vagy tánczosarnok helyett. A helyesírás ellen több kifogásunk lehetne, de ezek inkább azt sujhathnák, kire a kézirat' kijavítása hihetőleg bízva volt. Ellenben nyomási hiba kevés s az egész kiállítás csinos és ajánlatos.

Végezetre a lelkes írónőhöz közönségünk' érdekében intézett azon kérdésünkkel fejezzük be igénytelen észrevételeinket, mikép ő nagysága érdekes utazási iratainak további folytatásával is irodalmunkat hovahamarabb megajándékozni sziveskedjék. Szépeinknek addig is a már létező két kötetet, mint igen érdekes és tanulságos olvasmányt, teljes meggyőződésünkből ajánlva, a lelkes író nő' szavaival búcsúzunk el a tárgytól: „o szép föld! bár oly boldog, becsülésre oly méltó volna!, mily szép vagy!“